

בית כנסת "אדרת אליהו" ע"ש הח' אליהו בן הח' ראובן משה קליין ז"ל

עלי אדרת אליהו

בס"ד, שבת פרשת "נצבים" תשפ"ב
גיליון 232

בגיליון זה:

שלא נשאר בחוץ!

רב הקהילה, הרב אסף הר-נוי

מדוע מקיימים את ראש השנה שני

ימים? האם מותר להכין מיום אחד

לחברו?

רב הקהילה, הרב אסף הר-נוי

היהודים והשוקולד

יואל קוטנר

התשובה הכללית והפרטית

יהודה ליבוביץ

פיוט "במוצאי מנוחה קדמנור"

תחילה

משה נאמן

ברכות הודאות והודעות

הוועד

שלא נשאר בחוץ!

הנשר הגדול, רבי משה בן מיימון, מונה בהלכות תשובה רשימה של דברים **המעכבים** את התשובה. לאחר מכן, הוא מביא רשימה קצרה של דברים שלא רק מעכבים את התשובה אלא **נועלים אותה**. ההבדל בין "מעכב" ל"נועל" הוא כמו ההבדל בין להיכנס לבית שהדלת בו פתוחה אבל יש ערימה של קרטונים שחוסמת את הפתח, לבין להיכנס לבית שהדלת בו נעולה בברית.

הדבר הראשון **שנועל** את התשובה, אומר הרמב"ם, הוא אדם **הפורש מן הציבור**.

למדנו מכך, שכוחה של התשובה

והתפילה בימים אלו תלוי בכוח החיבור שלנו לציבור וכציבור.

ככל שנזכה למחול, לסלוח ולהתחבר זה לזה- כך נזכה שדלתי שמים יפתחו לפנינו ונזכה לאורה של תשובה.

לחיים טובים נכתב ונחתם כולנו כאחד לאלתר,

שנה טובה ומתוקה!

אסף הר-נוי

מדוע מקיימים את ראש השנה שני ימים? האם מותר להכין מיום אחד לחבירו?

הרב אסף הר-נוי רב הקהילה

שאלה: בדרך כלל חגי ישראל הנחגגים בארץ ישראל הינם רק יום אחד, מדוע ראש השנה נחגג במשך שני ימים? ומה הנפק"מ ההלכתית בדבר? האם מותר להכין מהיום הראשון ליום השני?

תשובה: מהתורה ראש השנה הוא יום אחד בלבד, שנאמר: "בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֲדָשׁ יְהִי לְכֶם שַׁבָּתוֹן זִכְרוֹן תְּרוּעָה מִקְרָא קֹדֶשׁ". אולם בפועל אנו מקיימים את ראש השנה במשך יומיים וזאת בשל מצוות קידוש החידוש שהייתה נהוגה בזמן שבית המקדש היה קיים. שליחי בית הדין היו יוצאים לכל קהילות ישראל להודיע אימתי נתקדש החודש ואימתי יחול החג. לחוץ לארץ לא היו מספיקים השליחים להגיע לפני מועד החגים, ולכן קבעו חכמים שמחמת הספק יקיימו בחוץ לארץ את החגים במשך יומיים.

מכיוון שראש השנה חל ביום הראשון של החודש- גם ברחבי ארץ ישראל לא יכלו לדעת אימתי הוא חל ולכן את ראש השנה קיימו גם בארץ ישראל במשך יומיים. בימינו, בעיה זו אינה מצויה שכן אנו מקדשים את החודש לא ע"פ ב"ד אלא על פי חשבון הלוח העברי שתיקן הלל השני. לפי זה, היום כבר אין צורך לכאורה לקיים את ראש השנה במשך יומיים, שכן הכל יודעים על פי הלוח מתי יחול ראש חודש תשרי שהוא ראש השנה.

אולם, כשם שקבעו חכמים לבני חוץ לארץ להמשיך במנהגם ולקיים את כל החגים במשך יומיים, כך קבעו לבני ארץ ישראל, שימשיכו במנהגם ויקיימו את ראש השנה במשך יומיים.

על פי דברים אלו מבואר כי היום הראשון של ראש השנה מצוותו מהתורה והשני-מדברי חכמים(כמו בשני הימים טובים שבחול). ולכן- בכל ספק בהלכות יום טוב ובדיני תקיעת שופר, ביום הראשון מחמירים, וביום השני מקילים, כפי הכלל: "ספיקא דרבנן לקולא".

על פי זה גם מובן מדוע אסור להכין דבר מהיום הראשון ליום השני, כגון: לבשל, לערוך את השולחן, להניח דברים על הפלטה מבעוד יום וכד', שכן יש כאן הכנה מיום טוב אחד לחברו- שהלוא שני ימי ראש השנה כשני ימים טובים הם¹.

---

¹ שו"ע תקג, א'. אמנם בהלכות שנות מצונו ששני ימי ראש השנה נקראים "כיומא אחד אריכתא"= יום אחד ארוך, אך לעניין הכנה מיום הראשון ליום השני אנו מתייחסים אליהם כשני חגים נפרדים.

היהודים והשוקולד

יואל קוטנר

ע"פ מאמר מאת אמה קארול

כיום ההנאה הגסטרונומית משוקולד נמצאת בהישג היד של כולנו והמבחר על מדפי המרכולים קיים כמעט ללא הגבלה. מהשוקולד הכהה העשיר והקטיפתי ועד היצירה המופתית של שוקולד גאנאש (שוקולד נמס + שמנת מתוקה חם ביחס של 1:1). אל נשכח את "שוקולד הפרה" החלקה המתוקה (מימים שלפני הריקול) וביצת הקינדר עם הצעצוע. אכן כמעט ואי-אפשר למצוא שלא אוהב שוקולד. טעמו אהוב על הבריות והתשוקה אליו ידוע היטב. בנוסף, השוקולד משמש מקור תזונתי טוב בצורתו הטהורה ובצריכה מתונה.

אנשי המאיה לפני למעלה מאלפיים שנה כינו את השוקולד "משקה האלוהים (ברבים) וגידלו את עצי הקקאו ביערות הגשם של מרכז אמריקה. הם טחנו את הפולים כדי להכין משקה חם, טעים ומרענן.

מקדמת דנא ביבשת אירופה, היה השוקולד מנת חלקם של עשירים בלבד, רחוק מידם של היהודים והאליטה הוסיפו עושר בגין הביקוש להם. כתוצאה מזאת המסחר עם אמריקה הלטינית, ארצות גידול הקקאו התרחב, וכן יישוב איי הים הקאריבי, מקור הסוכר עבור השוקולד.

ברבות השנים פיתוח השוקולד והמסחר בו הפכו לתעשייה חשובה שרוב העוסקים בה היו יהודים. הסוחר בכלל נתפס בעיני האליטות כשייך למעמד נמוך וע"כ בלית ברירה, היהודים נהיו סוחרים. עם גירושם של היהודים מספרד הם

הביאו את מעדן השוקולד לשאר ארצות אירופה יחד עם הידע הרב בייצורו וקשרי המסחר שפיתחו עם מקורות הסוכר והקקאו.

יהודי ספרד שלא ברחו, אנוסים לרוב, עסקו בתעשיית השוקולד שתגמלה אותם בשיעור לא יתואר. להם, ה"נוצרים החדשים", הייתה עכשיו גישה לחוגי המעמד הגבוה שחשקו בשוקולד ולצידה רווחים יותר מנאים. ברם, התקנאו בהם הנוצרים שהחשידו אותם כבלתי-נאמנים ובלתי-אמינים וככתם על החברה כי, בסופו של דבר, דם יהודי עדיין זרם בעורקיהם. ההיסטוריה מלמדת כי למשך 350 שנה האינקוויזיציה רדפה את האנוסים או הביאה לגירושם מספרד.

כידוע, היהודים שברחו או הוגלו מספרד התישבו באנגליה, צרפת, בלגיה והולנד והעתיקו את עיסוקם בתעשיית השוקולד לארצות אלה. כבהרבה מקרים דומים, גם הפעם, הביאו היהודים שגשוג לכלכלת ארצות יישובם. יתרה מזו, התקופה הייתה של השאיפה באירופה לפתח את המסחר עם ארצות העולם המערבי וע"כ ליהודים היה מה להציע – קשרי המסחר שפיתחו זה מכבר שבאמצעותם יכלו שאר ארצות היבשת להתחרות עם ספרד. בנוסף, הודות לידע שרכשו, המציאו היהודים שוקולד מתוק יותר, מוצק במקום נוזל אשר נעם לחיך המקומיים.

העיר בייאון (BAYONNE) שבדרום מערב צרפת סמוך לגבול עם ספרד שימשה מיקרוקוסמוס לנעשה בשאר ארצות היבשת. "הנוצרים החדשים" ברחו לשם והוענק להם מעמד של תושבות ולא אזרחות (אזרחות צרפתית הוענקה ליהודים רק אחרי המהפכה). האנוסים סייעו במיסוד קשרי מסחר עם איי המושבות הצרפתיות בים הקאריבי והקימו בתי עסקים בעריהם לממכר שוקולד ביצירות חדשות – עוגות שוקולד, מילוי שוקולד, ואיך לא, שוקו חם. השוקולד הפך לנחלת הכלל (אם כי עדיין יקר) ולא רק למלכים והאליטות. לא פלא, אפוא, שבייאון הפכה לבירת השוקולד של צרפת.

שגשוגם של היהודים לא האריך ימים עד ששוב עקב קנאתם של הלא-יהודים שהתחרו בהם נעשו חיי היהודים קשים. בשנות ה-20 של המאה ה-18, חוקקו שורת תקנות שאסרו על היהודים ייצור השוקולד ומכירתו בחנויות ובמחסנים. בשנת 1820 נותרו שני יצרני שוקולד יהודים בלבד.

בלגיה ובאנגליה הראשונים שקיבלו רישיון ליצר ולמכור שוקולד היו יהודים גולי ספרד. בבלגיה, התיישב בעיר BRABANT יהודי בשם עמנואל סוארז דה רינרו בשלהי המאה ה-17 ובאותם ימים השוקולד היה שווה ערך ל-15 ככרות לחם – הווי אומר עדיין יקר מאד. למרות זאת, הפך השוקולד פופולרי מאד והרבה יצרנים לא יהודים תפסו את מקומם בתעשייה. כידוע עד היום השוקולד הבלגי

האיכותי הפך לשם דבר בכל ארצות תבל. מסופר כי באנגליה אדם שם "יעקב היהודי" פתח בשנת 1650 (שנה לפני שדה רינרו בא לבלגיה) בית הקפה הראשון בממלכה שם מכר קפה ושוקו חם. לאחר זמן מה הפכה אנגליה למרכז חשוב בסחר הסוכר והקקאו העולמי.

למרבה האירוניה, הסחר בשוקולד שנתפס בראשונה כעסק נחות ולכן נועד רק ליהודים היה לנתיבם לשגשוגם הכלכלי. הואיל ונמנעו מהם משרות בממשל או במשלוחי יד אחרים הם שמו את פעמיהם לעיסוק במסחר על-פני כל ארצות אירופה. ושוב, בעקבות הצלחתם של היהודים הם נהיו המטרה להתקפות אנטישמיות, תופעה שקיימת עד ימינו אנו. אותם אנטישמים כינו את היהודים גלובליסטים, דהיינו בעלי כוח חמדנים כוחניים אשר מושכים בחוטי הכלכלה העולמית. הכזב העתיק של היהודים מזימה להשתלט על העולם השתרש וממשלות ומפלגות פוליטיות עשו מהם שער לעזאזל האשמים למפלות אקונומיות והם אזרחים בלתי נאמנים.

קשה לומר כי השוקולד הוא נחלת המטבח היהודי, אך הוא בכל זאת תופס מקום מכובד באפייה ובבישול. הרי ללא שוקולד לא היו ראגלך, בבקה שוקולד, בלינצ'ס ממולא שוקולד וכד'. מנהג יהודי האי קוראסאו להגיש שוקו חם בברית מילה. בסופו של דבר, השוקולד היה האמצעי לשרידותם והצלחתם של היהודים בעת שפל ומצוקות של האינקוויזיציה. השוקולד מכיל מגנזיום, אבץ, ברזל, זרחן, ונחושת. הוא מקור של חלבון, שומן, פחמימות, סיבים, וסוכר אך אין בו לא כולסטרול ולא נתרן. עדיף לצרוך את השוקולד הכהה העשיר ברכיבים המגינים על תאי הגוף מדלקות, משפרים את תיפקוד המוח ומתגברים את מערכת החיסון ובריאות הלבבית. בנוסף, נוגדני החמצון שבו מסייעים במניעת הצטברות שומן בכלי הדם שבעורקי הלב. וכמובן השוקולד הטעים כל כך מספק אנרגיה ומשפר את המצב הנפשי. מצד שני, השוקולד עתיר בקלוריות וע"כ יש לצרוך אותו בכמות מתונה - מהשוקולד הכהה עד 30 גרם שלש פעמים בשבוע.

הבה נעלה על שולחן החגים קינוח שוקולד ונאחל לכל חברי קהילת אדרת אליהו שנה טובה ומתוקה.

התשובה הכללית והפרטית

יהודה ליבוביץ

מבוסס על מאמר הרב חיים סבתו

בפרשתנו מובאת פרשת התשובה, אשר מלמדת אותנו מושגים חדשים בנושא התשובה. התשובה מורכבת ממספר רבדים, ביניהם תשובת הפרט ותשובת הכלל. תשובת הפרט הינה תשובתו של היחיד העושה עבירה ומתחרט עליה. תשובת הכלל הינה התשובה ההיסטורית של כלל עם ישראל. וכך נאמר (דברים ל, ב-ג): "וְשָׁבַת עַד ה' אֶ-לֹהֶיךָ וְשָׁמַעַתָּ בְּקוֹלוֹ כְּכֹל אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוְךָ הַיּוֹם וּבְנִיךָ בְּכֹל לְבָבְךָ וּבְכֹל נַפְשְׁךָ. וְשָׁב ה' אֶ-לֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְרַחֲמֶךָ וְשָׁב וְקִבְּצָךָ מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר הִפְיָצָךָ ה' אֶ-לֹהֶיךָ שָׁמָּה. אִם יְהִיֶה נִדְחָךְ בְּקִצֵּה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יִקְבְּצָךָ ה' אֶ-לֹהֶיךָ וּמִשָּׁם יִקְחֶךָ."

הרב קוק באורות התשובה מסביר שפסוקים אלה עוסקים בתשובת כלל ישראל, שעתידי לחזור לארצו (אורות התשובה יז, ב): "הארת התשובה ישנה בישראל. התעוררות חפצה של האומה בכללה לשוב אל ארצה, אל מהותה, אל רוחה ואל תכונתה, באמת אור של תשובה יש בה. באמת הדבר מתבטא בברור גמור בביטוייה של תורה: 'ושבת עד ה' א-להיך'."

לרוב נוטים לפרש את הפסוקים בצורה מצומצמת, המסבירה שכשם שיחיד יכול לחזור בתשובה מחטא שחטא בו, כך גם הציבור יכול לחזור בתשובה מחטא שחטא בו. ברם, הרב קוק מתאר את התשובה באופן שונה ומסביר במקומות רבים בספרו, שמושג התשובה רחב הרבה יותר, התשובה הינה תנועה של תיקון עיוותים. לא זו בלבד שעם ישראל שב מחטאיו, אלא הוא אף שב לארצו ובכך מתקן עיוות נוסף. 'ושב ה' א-לוהיך את שבותך... ושב וקבצך מכל העמים'. החזרה בתשובה אינה מצטמצמת לתשובתו של עם ישראל במישור הדתי, אלא היא תיקון מצב כולל של כל העולם, החזרת השכינה למקומה הטבעי.

כך כותב רש"י על פסוקנו: "היה לו לכתוב והשיב את שבותך, רבותינו למדו מכאן שהשכינה כביכול שרויה עם ישראל בצרת גלותם, וכשנגאלים הכתיב גאולה לעצמו, שהוא ישוב עמהם."

התשובה היא תיקון כלל עולמי, ומכילה בקרבה תחומים רבים. מנינו לעיל את חזרתו של עם ישראל בתשובה, חזרתו לארצו והחזרת השכינה למקומה, אך הרב קוק מוסיף שהתיקון כללי יותר.

הוא יבוא לידי ביטוי בהתפתחויות מדעיות בתחום הרפואה, למשל, ובתחומים רבים נוספים שייצרו חברה מתוקנת ושלמה מכל הבחינות (אורות התשובה ד, ג): "התשובה הכללית, שהיא עלוי העולם ותיקונו, והתשובה הפרטית, הנוגעת לאישיות הפרטית של כל אחד ואחד... הן ביחד תוכן אחד. וכן כל אותם תיקוני התרבות, שעל ידם העולם יוצא מחורבנו, סדרי החיים החברתיים והכלכליים, ההולכים ומשתכללים עם תיקוני כל חטא ועון מחמורים שבחמורים עד דקדוקי סופרים ומדות חסידות היותר מופלגות, כולם עושים חטיבה אחת, ואינם מנותקים זה מזה, 'וכולהו לחד אתר סליקין'."

חזרה של עם ישראל לארצו הינה בבחינת תיקון ותשובה. שיבת ציון וחזרה בתשובה אינם מושגים שונים, שניהם משורש 'שוב', הם מבחינה מהותית אותו הדבר. בשניהם ישנו תיקון של מעוות, והתיקונים קשורים אחד בשני באופן מהותי. הקשר איננו טכני, שהחטא גרם לעונש הגלות והחזרה בתשובה גוררת את שיבת ציון, אלא יש פה שילוב מהותי: העיוות של העוון יוצר עיוות בעולם. כאשר עם ישראל חוטא הם אינם יכולים להימצא בארץ ישראל, שהיא מקום השכינה. כשעם ישראל חוזר בתשובה מתקן העיוות המציאותי והוא חוזר למציאות תקינה בארצו. מושג התשובה במשנת הרב קוק הינו בעל ממד מיוחד. כאשר האדם חטא לא לעצמו בלבד חטא, אלא כל ישראל מתעוותים, ואף השכינה גולה ממקומה. כאשר חוזר עם ישראל בתשובה, מתבצע תיקון בכל התחומים, המציאות על כל רבדיה הופכת מתוקנת ומושלמת. עם ישראל מוצא עצמו חזרה בארצו והשכינה שבה למקומה.

הרב קוק מוסיף ומבאר שלא מדובר כאן רק בתשובת הפרט ובתשובת כלל ישראל וחזרתו לארצו, אלא גם בתשובתה ותיקונה של ההווה כולה. העולם כולו צריך להגיע לתיקונו, 'עולם התיקון', כפי שמכונה תהליך זה בתורת הנסתר. התשובה כוללת בתוכה תיקונים כלליים המתקנים עיוותים מציאותיים הקיימים בעולם, אשר נוצרו החל מחטא האדם הראשון וגירושו מגן עדן. כל העיוותים הקיימים בעולם הינם מתקופת הבריאה ממש. טעם העץ לא כטעם הפרי, האדם לא מטיל יראתו על החיות, אכילת בשר, המאורות לא שווים - כל אלה הינם עיוותים במציאות שמתקנים בתהליך התשובה. הגאולה איננה גאולת הפרט בלבד, ואף איננה גאולת כלל עם ישראל בלבד, אלא גם גאולת העולם כולו שצועד לקראת שלמותו ושכלולו הראשון.

יש להעיר, חזרה בתשובה זו איננה רק שיבה למצב הראשוני, היא חזרה לדרגה גבוהה יותר מהמצב הראשוני. שיבה שמבצעת העלאה. העולם לא יחזור למדרגתו הראשונה, אלא עקב העובדה שמדובר בעולם של תיקון, שנתקלקל וחזר ונתקן, הוא יהיה גבוה יותר ושלם יותר (אורות התשובה יב, ה): "וכשהוא שב מאהבה מיד

מתנוצץ עליו אור ההוויה של עלמא דיחודא, שהכל מתארגן בו לחטיבה אחת, ובקשור הכללי אין שום רע כלל, כי הרע מצטרף אל הטוב לתבלו ולהרים עוד יותר את יקרת ערכו. וכזה נעשים הזדונות לזכויות ממש."

'עוונות נהפכים לו לזכויות'; לא זו בלבד שהעוונות נעלמים אלא הם הופכים לזכויות. בעצם הבריאה כבר מונח הצורך בתיקון, הקלקול מובנה בעצם הבריאה. עניין זה מרומז במאמר רבותינו, שהתשובה היא אחד הדברים שקדמו לבריאת העולם (תנחומא נשא יט): "שבעה דברים קדמו לעולם, ואלו הן... והתשובה... שנאמר: 'בטרם הרים יולדו' (תהלים צב), וכתוב: 'תשב אנוש עד דכא ותאמר שובו בני אדם'."

בעצם בריאת העולם מונח יסוד הירידה, ובעצם בריאת האדם מונח פוטנציאל התיקון. כל מהותה של הבריאה היא התמודדות עם מציאות פגומה; בעצם ירידתה של נשמה לעולם המעשה, טמונה אפשרות הקלקול, אבל ביסודו של אותו הדבר טמון פוטנציאל התיקון.

גדולתו של תהליך תיקון זה היא שבסופו של דבר כל 'זרמי התשובה השוטפים בעולם', כלשונו של הרב, כל התיקון העצום שחל במצבו של עם ישראל, 'ושב ה' את שבותך', הכול תלוי ומתמקד בפרט אחד, באדם. הוא המניע את כל גלגלי השיניים. כלל ישראל והעולם הינם מושגים מופשטים; האדם הוא היחיד שיכול לבחור נכון, לקבל החלטה ראויה ולתקן. כל תיקונה של המערכת הגדולה הזו - החברה, העם, העולם והיקום - תלויה באדם היחיד הבודד.

כוח זה שניתן לאדם הוא המעניק לו את ייחודיותו. אין שני למין האדם כי בידו ניתן הכוח להניע את העולם כולו. וכך הם דברי הרמב"ם בהלכות תשובה (ג, ד): "לפיכך, צריך כל אדם שיראה עצמו כל השנה כולה כאילו חציו זכאי וחציו חייב, וכן כל העולם חציו זכאי וחציו חייב, חָטָא חָטָא אחד הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף חובה וגרם לו השחתה, עשה מצוה אחת הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות וגרם לו ולהם תשועה והצלה."

ראינו אפוא שלמרות שבראשית דברינו הסברנו, שחידושו הגדול של הרב קוק היה הוצאת מושג התשובה ממשמעות מצומצמת התלויה באדם הפרטי, והעברתה ליקום כולו, ישנה חשיבות מכרעת למעשיו של האדם. האדם הוא בעל יכולת הבחירה, הוא החוטא הראשון, והוא המתקן המקדם את העולם אל שלמותו. רגיל בו. על פי אותו כיוון חלק מהאחרונים כתבו שכדאי לקרוא את י"ג מידות מתוך הכתב

פיוט "במוצאי מנוחה קדמנוך תחילה"

משה נאמן

מבוסס על ויקיפדיה ועל ספר סליחות "שומע תפילה"
ר' עוזי פז, הוצאת עין הנציב.

א. פתיחה:

בְּמוֹצָאֵי מְנוּחָה קְדָמְנוּךְ תְּחִלָּה הוּא פְּיוֹט מְסוּג "סְלִיחָה", בְּמִבְנֵה הַמְכוֹנָה "פְּזִמּוֹן" (על שם הפזמון "לשמע אל הרינה ואל התפילה" החוזר בסיום כל בית). פיוט זה נכתב עבור הלילה הראשון בו אומרים סליחות, שלפי מנהג אשכנז, יום זה חל תמיד במוצאי שבת ("מוצאי מנוחה"), אמירת הפיוט נהוגה ביום זה בכל מנהגי אשכנז, ואף במקומות בהם לא היה סדר סליחות קבוע לכל הימים, ביום הראשון אמירת "במוצאי מנוחה" הייתה קבועה. שם הפיוט משמש לעיתים לייצג את כל אמירת הסליחות באותו הערב. לצערינו מחבר הפיוט אינו ידוע, ככל הנראה הוא נכתב באשכנז בתקופה קדומה יחסית, עד המאה האחת עשרה.

ב. מבנה הפיוט

הפיוט בנוי משמונה בתים, שכל אחד מהם בנוי משלוש צלעות. האותיות התחיליות של הצלעות יוצרות אקרוסטיכון לפי סדר הא"ב, כאשר האות ס' נכללת יחד עם האות נ' בצירוף המילים "נא שגבם" (כששין שמאלית משמשת כס') וזאת על מנת להגיע למספר כולל של 21 צלעות. כמו כן הבית הראשון בשיר אינו כולל באקרוסטיכון.

קישוט לשון אופייני נוסף בפיוט הוא הצימוד: "לשון נופל על לשון". כלומר, שימוש בצמד מילים או בצירוף מילים שהצליל שלהם זהה או דומה, אבל המשמעות שלהם שונה או מנוגדת. משיגים את האפקט המבוקש כשהמילים הללו צמודות זו לזו: "תחילה" "תהילה"; "חיל" "איל" "ליל" וזאת בנוסף לשמירה על החריזה המלאה.

ג. תוכן הפיוט

הפיוט פונה אל האל ומבקש ממנו שיקשיב לתפילת עם ישראל, יסלח להם ויושיע אותם מצרותיהם. הפזמון החוזר בפיוט הוא "לשמע אל הרינה ואל התפילה" שלקוח מתפילת שלמה המלך לאחר בנין בית המקדש [ספר מלכים א', פרק ח', פסוק כ"ח] הפיוט מדגיש במיוחד את אמירת הסליחות בלילה ("במוצאי מנוחה", "בזעקם בעוד ליל", "רצה עתירתם בעמדם בלילות", ומשקף את המנהג לומר סליחות, ובפרט את הסליחות הראשונות, בשעות הלילה דווקא. אנו מבקשים את התעורות רחמי ה' בזכות עקידת יצחק, בזכות תפילותינו, בזכות סבלינו ובמיוחד כמתנת חינם של התשובה שלפי המדרש נוצרה לפני בריאת העולם.

ד. הפיוט עצמו

הערות	המילים
<p>יושב תהילה- כמו "יושב תהילות ישראל" תהילים כב ד "לשמוע אל הרינה ואל התפילה" לקוח מתפילת שלמה המלך לאחר בנין בית המקדש [ספר מלכים א', פרק ח', פסוק כ"ח]</p>	<p>בְּמוֹצָאֵי מְנוּחָה קָדְמָנוּךְ תִּתְחַלֵּה הַט אֲזַנְךָ מִמְרוֹם יוֹשֵׁב תְּהִלָּה לְשִׁמְעַע אֶל הַרְנָה וְאֶל הַתְּפִלָּה</p>
<p>על פי תהלים, פרק קי"ח, פסוק ט"ז "יְמִין ה' עֲשָׂה חֵיל". זו בקשה שכוונתה שיתגלה כוחו ורחמיו של ה' בעולם. ובזכות יצחק שנעקד הגן נא על זרעו הזועקים ואומרים סליחות בלילה</p>	<p>אַתְּ יְמִין עֹז עֹרְרָה לַעֲשׂוֹת חֵיל בְּצֶדֶק נִעְקַד וְנִשְׁחַט תְּמֹרוֹ אֵיל גְּנוֹן נָא גִזְעוּ בְּזַעְקָתָם בְּעוֹד לְיָל לְשִׁמְעַע...</p>
<p>פנה נא לדורשיך בתפילתם אליך וענה להם ממעונך שבשמים מזעקת תחנוניהם אל תתעלם " קוֹלֵי שְׁמַעְתָּ אֶל תַּעֲלֵם אֲזַנְךָ לְרוֹחֵתִי לְשׁוֹנְעֵתִי" (איכה ג' נ"ו)</p>	<p>דְּרוֹשׁ נָא דוֹרְשֶׁיךָ בְּדַרְשָׁם פְּנִיךָ הַדְרֵשׁ לָמוּ מִשְׁמֵי מַעוֹנְךָ וּלְשׁוֹעַת חַנוּנֶיךָ אֵל תַּעֲלֵם אֲזַנְךָ לְשִׁמְעַע....</p>
<p>על פי ירמיה, פרק ד', פסוק ל"א "כִּי קוֹל כְּחוֹלָה שְׁמַעְתִּי צָרָה כְּמִבְּפִירָה קוֹל בַּת צִיּוֹן תִּתְנַפֵּחַ תִּפְרָשׁ כְּפִיֶּה". המילה חולה שבפסוק מתחלפת כאן בביטוי "חלים", דהיינו רועדים. מבכירה, כבכתוב היא אשה היולדת בפעם הראשונה, שצערה גדול נקה את הרגשת הזוהמה והלכלוך של החטא</p>	<p>זוֹחִלִים וְרוֹעֲדִים מִיּוֹם בּוֹאֶךָ חָלִים כְּמִבְּפִירָה מַעֲבֹרַת מִשְׁאֶךָ טְנוּפָם מִחַה נָא יוֹדוֹ (וְיִרְנוּ) פְּלֶאֶךָ לְשִׁמְעַע...</p>
<p>רומז למסכת פסחים, דף נ"ד. שהתשובה נבראה קודם שנברא העולם. התשובה היא "יתרף", דהיינו, הרפואה, לחלץ את היצורים ממיצר</p>	<p>יּוֹצֵר אֶתְּהָ לְכֹל יַצִּיר נוֹצֵר</p>

<p>החטא. רומז גם למאמר "הקב"ה מקדים רפואה למכה" אוצר מתנת חנים - ראה שמות רבה מ"ה</p>	<p>כּוֹנֵנֶת מָאֵז תִּרְךָ לְחִלְצָם מִמָּצָר לְחֹנְנֵם חֲנָם מֵאוֹצֵר הַמְּנוּצָר לְשִׁמְעָ... לְשִׁמְעָ...</p>
<p>מרום- ה' היושב במרום גם אם גדולים הם פשעי קהל ישראל חזקם מהאוצר המוכן במעונך כדי שתחון אותם גם אם הם אינם זכאים.</p>	<p>מְרוֹם אִם עֲצָמוּ פִּשְׁעֵי קְהֵלְךָ נָא שְׁגַבֵּם מֵאוֹצֵר הַמּוֹכֵן בְּזָבוּלְךָ עֲדִידְךָ לְחֵן חֲנָם בָּאִים אֵלֶיךָ לְשִׁמְעָ... לְשִׁמְעָ...</p>
<p>הבט בסבל ובצרות העוברים על העם ואל תבט לחטאיו והצדק את הצועקים אליך...</p>	<p>פְּנֵה נָא אֶל הַתְּלָאוֹת וְאֵל לְחֻטָּאוֹת צִדִּיק צוֹעֲקִיד מִפְּלִיא פְּלָאוֹת קְשׁוּב נָא חֲנוּנִם אֱלֹהִים יְיָ צָבָאוֹת לְשִׁמְעָ... לְשִׁמְעָ...</p>
<p>עתירתם = תפילתם רצה את תפילתם כקורבן עולה</p>	<p>רְצֵה עֲתִירָתָם בְּעֲמֻדָם בְּלִילוֹת שְׁעָה נָא בְּרִצּוֹן פְּקָרְבֵן פְּלִיל וְעוֹלוֹת תִּרְאֵם נִסְיָךְ עוֹשֶׂה גְדוּלוֹת לְשִׁמְעָ... לְשִׁמְעָ...</p>

**שנזכה שבשנה הבאה עלינו לטובה
שהקב"ה עושה גדולות יראנו מניסיו.
שנה טובה כתיבה וחימה טובה.**

מזל טוב 🌸👉🌟

- מזל טוב למשפחת שניידר לרגל הולדת הנכד
- מזל טוב למשפחת בלוך לרגל נישואי הבת תפארת עם רון

תנחומים לפנינה בן יוסף על פטירת אביה

ברכת דרך צלחה ליואב שפירא וניר קלמנוביץ על
הצטרפותם לוועד הקהילה.

לקראת השנה החדשה, ועד בית הכנסת
מאחל לכול המתפללים ולכל תושבי גילה:
שנה טובה, כתיבה וחתימה טובה.

law.golan@gmail.com
yehuda.lebovich@gmail.com
eliahouk@gmail.com
nirekal@walla.com
yoavshap89@gmail.com

0546691911
0526448094
0545723801
0502017023
0508854785

אריאל גולן
יהודה ליבוביץ'
אליהו משה קליין
ניר קלמנוביץ'
יואב שפירא